

**LIETUVOS BANKO
FINANSŲ RINKOS PRIEŽIŪROS TARNYBOS
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

[Data] Nr. [Nr.]
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjos ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Pareiškėja ir draudikas sudarė Būsto draudimo sutartį (draudimo liudijimo serija TIA Nr. (*duomenys neskelbtini*)) (toliau – Būsto draudimo sutartis), kuria draudiko parengtų Būsto draudimo taisyklių Nr. 067 (2016 m. gegužės 17 d. redakcija, galioja nuo 2016 m. birželio 1 d.) (toliau – Taisyklės) pagrindu laikotarpiui nuo 2019 m. spalio 30 d. iki 2020 m. spalio 29 d. namų turto draudimo variantu „Standartinis“ buvo apdraustas namų turtas, esantis pareiškėjos bute (adresas: (*duomenys neskelbtini*)), ir civilinė atsakomybė.

2020 m. rugsėjo 28 d. dėl kanalizacijos avarijos (išsiliejus fekalijoms) butas buvo apgadintas.

2020 m. spalio 23 d. draudiko ekspertas apžiūrėjo ir užfiksavo apgadinimus.

2020 m. spalio 26 d. draudikas priėmė sprendimą, kurio pagrindu pareiškėjai buvo išmokėta 943 Eur draudimo išmoka, atlyginanti pareiškėjos turtui – sekcijai, sofai, spintai virtuvės spintelėms ir šaldytuvui, padarytą žalą.

Tą pačią dieną pareiškėja kreipėsi į draudiką ir pasiteiravo, kas jai atlygins būstui padarytą žalą. Draudikas žodžiu pareiškėjai paaiškino, kad pagal esamos draudimo sutarties sąlygas yra apdraustas tik namų turtas, bet nėra apdraustas pats būstas, tai yra buto sienos, grindys, lubos, langai.

2021 m. kovo 10 d. pareiškėja draudikui pateikė skundą, kuriame teigė, jog draudikas nepateikė užpylimo fakto nuotraukų administruojančiai organizacijai UAB „Vėtrungės būstas“, kuri esą atlygins sienoms ir grindims padarytą žalą, taip pat teigė, kad būsto sąvoka turi apimti ir sienas bei grindis.

2021 m. kovo 16 d. draudikas pareiškėjai pateikė atsakymą, kuriame nurodė, kad paklausimo iš trečiojo asmens UAB „Vėtrungės būstas“ apie įvykį nėra gauta, todėl informacijos apie draudžiamąjį įvykį minėtai įmonei draudikas neturi pagrindo teikti vadovaujantis tiek Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo (toliau – Draudimo įstatymas), tiek Bendrojo duomenų apsaugos reglamento nuostatomis. Taip pat draudikas paaiškino, kad pareiškėjai buvo pateikti du draudimo pasiūlymai, pareiškėja pasirinko pasiūlymą, kuris neapima apsaugos nuo žalos, padarytos butui, todėl pareiškėjai buvo atlyginta tik namų turtui padaryta žala.

Nesutikdama su draudiko argumentais, pareiškėja kreipėsi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo ir teigė, kad drausdama būstą draudiko darbuotojai nurodė, kad „namas po rekonstrukcijos 2 metai: sienos nesubyrės, inžinerinė įranga nauja“, tačiau draudikas nepagrįstai atsisako atlyginti pastatui padarytą žalą, nes butas yra pastato viduje. Pareiškėja cituoja Lietuvos enciklopediją: „pastatas: (sinon): namai, trobesys – tai statinys turintis išorines sienas ir stogą, materialinis objektas pastatytas naudojant statybos produktus yra tvirtai sujungtas su žeme.. Būstas: sin: pastogė, namai, butas.“ Remdamasi šiais teiginiais, pareiškėja teigė draudusi ne pastatą, o būstą, todėl negalėjo tikėtis, kad, pagal draudiko aiškinimą, tam, kad būtų atlyginta grindų dangai ir sienų apdailai padaryta žala, turėtų būti sugadintas pastatas.

Kadangi negalėjo tikėtis draudiko pateikiamo draudimo liudijimo ir Taisyklių nuostatų aiškinimo, pareiškėja prašė rekomenduoti draudikui atlyginti pareiškėjos butui padarytą žalą.

Lietuvos banke buvo gautas draudiko atsiliepimas į pareiškėjos kreipimąsi. Jame, be kitų nustatytų faktinių aplinkybių, nurodyta, kad, siekiant sudaryti galimybę pareiškėjai pasirinkti aktualų ir geriausiai jos poreikius atitinkantį draudimo pasiūlymą, buvo pateikti keli draudimo sutarties variantai, kuriuose buvo labai aiškiai aprašyti draudimo objektai: pirmas pasiūlymas – drausti 1) gyvenamąjį pastatą butą 2) namų turtą gyvenamajame pastate 3) civilinę atsakomybę; antras pasiūlymas – drausti 1) namų turtą gyvenamajame pastate 2) civilinę atsakomybę.

Draudikas atkreipė dėmesį, kad pareiškėja pasirinko antrą pasiūlymą – drausti tik namų turtą pastate bei civilinę atsakomybę. Draudiko teigimu, tokį savo pasirinkimą pareiškėja paaiškino Lietuvos bankui pateiktame skunde: dar bendraudama su draudiko konsultante pareiškėja jai nurodė, kad „namas po rekonstrukcijos, nauja inžinierinė įranga, sienos ir langai nesubyrys“. Iš šių aplinkybių visumos galima teigti, jog pareiškėja sprendimą dėl draudimo objekto priėmė remdamasi jai aiškiai suteikta informacija ir suvokdama pateiktą draudimo pasiūlymų skirtumus.

Taip pat draudikas Lietuvos bankui pateikė pokalbio su pareiškėja garso įrašą, kuris, draudiko teigimu, patvirtina, jog pareiškėjai buvo atskleista informacija, ką apima draudimas, nes pokalbio metu pareiškėja labai aiškiai patvirtino, kad ketina drausti tik daiktus, esančius bute. Atsižvelgdamas į tai, draudikas nurodė, jog pareiškėja sudarydama draudimo sutartį galėjo pasirinkti geriausiai jos poreikius atitinkantį pasiūlymą. Kadangi garso įrašas patvirtina, kad pareiškėja suprato draudimo sutarties sąlygas ir aiškiai išreiškė valią drausti tik namų turtą, draudikas prašė pareiškėjos reikalavimą atmesti kaip nepagrįstą.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktą įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktus paaiškinimus ir juos pagrindžiančius dokumentus konstatuotina, kad šalių ginčas yra kilęs dėl 2020 m. rugsėjo 28 d. įvykio metu pareiškėjos buto grindims ir sienoms padarytos žalos atlyginimo.

Dėl draudiko pareigos supažindinti pareiškėją su draudimo sutarties sąlygomis vykdymo

Pareiškėja teigia, kad sudarydama draudimo sutartį negalėjo tikėtis, jog apdraudus namų turtą jai nebus atlyginta buto grindims bei sienų apdailai padaryta žala. Pareiškėjos teigimu, jai nebuvo tinkamai atskleistos draudimo sutarties sąlygos.

Remiantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.156 straipsnyje įtvirtintu sutarties laisvės principu ir sutarties, kaip šalių susitarimo, samprata, sutarties šalies gali būti privalomos tik tos sutarties sąlygos, su kuriomis ji sutiko, t. y. dėl kurių ji išreiškė savo valią. CK 6.185 straipsnio 2 dalyje ir 6.186 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad, sudarant sutartį prisijungimo būdu, standartinės sutarties sąlygos yra privalomos kitai šaliai tik tuo atveju, jeigu standartinės sutarties sąlygas parengusi šalis tinkamai jas atskleidė, t. y. sudarė protingą galimybę kitai šaliai susipažinti su standartinėmis sąlygomis ir sutarties šalis aiškiai išreiškė savo sutikimą su sutarties sąlygomis. CK 6.992 straipsnio 2 dalis įpareigoja draudiką sudaryti sąlygas suinteresuotiems asmenims viešai susipažinti su draudimo rūšies taisyklėmis, o prieš sudarant draudimo sutartį – įteikti jų kopijas draudėjui. Aplinkybę, kad kita šalis buvo tinkamai supažindinta su standartinėmis sutarties sąlygomis, privalo įrodyti standartinės sąlygas parengusi šalis (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2006 m. lapkričio 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-600/2006).

Vertinant draudimo sutarties sudarymo ir draudiko pareigos prieš sudarant draudimo sutartį supažindinti draudėją su standartinėmis sąlygomis vykdymo aplinkybes, pažymėtina, kad Lietuvos bankui pateikti paaiškinimai patvirtina, kad draudimo sutartis buvo sudaryta pareiškėjai atvykus į draudiko padalinį. Draudiko teigimu, draudimo liudijime yra aiškiai nurodyta, kad, sumokėdama draudimo įmoką, pareiškėja patvirtino, kad jai išaiškintos draudimo sutarties sąlygos ir įteikta draudimo taisyklių kopija. Taip pat draudikas nurodė, kad visa pareiškėjai suteikiama draudimo apsauga labai smulkiai aprašyta pareiškėjai pateiktuose

draudimo pasiūlymuose. Dėl šios priežasties draudikas teigia, kad nėra pagrindo teigti, kad pareiškėja nebuvo supažindinta ir negalėjo susipažinti su draudimo sutarties ir Taisyklių sąlygomis.

Nors draudimo liudijime yra įtvirtinta, kokios Taisyklės yra taikomos draudimo sutarčiai (nurodytas Taisyklių pavadinimas, pažymėta Taisyklių redakcija), tačiau tai savaime nepatvirtina, kad pareiškėja buvo supažindinta su Taisyklėmis. Sistemiskai aiškinant teisės aktų nuostatas, reglamentuojančias draudimo sutarties sudarymą ir informacijos draudėjui pateikimą, darytina išvada, kad draudėjo supažindinimas su draudimo taisyklėmis, be kita ko, yra siejamas ir su draudimo taisyklių kopijos įteikimu. Todėl, Lietuvos banko vertinimu, vien tai, kad draudimo liudijime yra nurodytas Taisyklių pavadinimas ir kad pareiškėja sumokėjo įmoką už draudimo sutartį, savaime nepatvirtina, kad pareiškėja buvo tinkamai supažindinta su Taisyklių sąlygomis ir draudikas tinkamai įvykdė jam teisės aktuose nustatytas pareigas.

Lietuvos draudikų asociacijos parengtų Ne gyvybės draudimo sutarčių sudarymo gairių (toliau – Gairės) 2.2.4 papunktyje taip pat nurodyta, kad, be prieš sudarant draudimo sutartį draudėjui pateikiamos informacijos apie draudimo taisyklių įtvirtinimą draudiko interneto svetainėje, draudėjui taip pat turi būti pateikta tiksli nuoroda į šias taisykles ir šios nuorodos pagrindu turi būti draudėjui suteikiama galimybė atgaminti taisyklių kopiją, be to, nustatyta, kad visais atvejais draudėjui turi būti pasiūlyta pateikti draudimo taisykles patvariojoje laikmenoje.

Remiantis formuojama teismų praktika ir bendrąją ne gyvybės draudimo rinkos praktiką apibūrinančio dokumento nuostatomis, darytina išvada, kad vien tik draudimo liudijime ir informaciniame dokumente nurodytas Taisyklių pavadinimas, draudimo liudijime nenurodant tikslių nuorodų į interneto svetainėje skelbiamas Taisykles (konkrečias draudimo sutarčiai taikomas sąlygas), taip pat kitais faktiniais duomenimis nepagrindžiant draudimo taisyklių įteikimo aplinkybių, nėra pripažįstamas tinkamu pareiškėjos supažindinimu su Taisyklėmis įrodymu. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad šiuo atveju draudikas neįvykdė pareigos tinkamai supažindinti pareiškėją su Taisyklėmis, todėl Taisyklės nėra laikytinos sudėtine draudimo sutarties dalimi ir pareiškėjos nurodytam įvykiui jos negali būti taikomos.

Šiame kontekste vertinant draudiko pateiktą 2019 m. birželio 19 d. pokalbio įrašą, pažymėtina, kad iš įrašo girdėti, jog draudiko darbuotoja kreipėsi į pareiškėją su pasiūlymu pratęsti kito, su ginču nesusijusio pareiškėjos buto draudimo apsaugą. Pokalbio metu draudiko konsultantė išsamiai paaiškino, kad pasirinkus buto draudimą apsauga galiotų, jei įvyktų vandentiekio avarija arba pasireikštų vandens prasiskverbimo iš kitų patalpų rizika, būtų atlyginta visa žala, ir pabrėžė, kad pasirinkus namų turto draudimą bus atlyginta tik bute esantiems daiktams padaryta žala. Pokalbio pabaigoje pareiškėja pasiteiravo apie buto, dėl kurio kilo ginčas, draudimą. Kalbėdama apie šį butą pareiškėja pabrėžė, kad namas po renovacijos, vamzdynai netrūks, todėl pageidautų drausti tik daiktus, esančius bute. Iš to galima spręsti, kad nors pareiškėjai ir nebuvo įteiktos Taisyklės, tačiau pareiškėja individualiai buvo supažindinta su siūloma draudimo apsauga, t. y. pareiškėja buvo informuota, kuo skiriasi draudimo variantai pasirinkus drausti butą ir pasirinkus drausti tik namų turtą, ir pareiškėja aiškiai išreiškė poreikį apdrausti tik kilnojamuosius daiktus, todėl nėra sutiktina su pareiškėjos teiginiais, kad ji turėjo pagrindą tikėtis, kad, apdraudus namų turtą, jai bus atlyginta žala patirta dėl buto apgadinių.

Dėl draudiko priimto sprendimo atsisakyti pareiškėjai išmokėti draudimo išmoką pagrįstumo

Remiantis Lietuvos bankui pateiktais dokumentais ir paaiškinimais, nustatyta, kad pareiškėja kreipėsi į draudiką dėl įvykio, kurio metu dėl kanalizacijos avarijos buvo apgadintas butas, esantis adresu: *(duomenys neskelbtini)* ir jame esantis turtas. Draudikas atlygino pareiškėjos patirtą žalą, susijusią su pareiškėjos bute esančio kilnojamojo turto apgaditimais, tačiau atsisakė mokėti draudimo išmoką už apgadintas buto grindis ir sienų apdailą, nes nustatė, kad draudimo apsauga apima tik kilnojamuosius daiktus, o grindys ir sienos, draudiko nuomone, yra buto (nekilnojamojo daikto) dalis, todėl negali būti laikomos atskiru namų turtu.

Vertinant, ar draudikas turi pareigą mokėti išmoką už apgadintas pareiškėjos buto grindis ir sienų apdailą, svarbu tai, kad, kaip minėta, Lietuvos bankas nustatė, kad pareiškėja nebuvo tinkamai supažindinta su Taisyklėmis, todėl jos nėra laikytinos šalių sudarytos draudimo sutarties sudėtine dalimi. Vis dėlto pareiškėja buvo informuota, kad, apdraudus tik namų turtą, jai nebus atlyginta žala už butui padarytą žalą, iš pateikto pokalbio įrašo girdėti, kad pareiškėjai buvo pasiūlyta apdrausti butą, tačiau šio pasiūlymo pareiškėja atsisakė, aiškiai nurodydama,

kad nori apdrausti tik naujus daiktus, esančius bute. Be to pareiškėja neginčija gavusi draudimo liudijimą, kuriame nurodyta, jog draudimo objektas yra namų turtas gyvenamajame pastate – bute, esančiame adresu: (*duomenys neskelbtini*).

CK 4.15 straipsnyje nustatyta, kad esminėmis pagrindinio daikto dalimis laikomi daiktai, kurie įeina į pagrindinio daikto sudėtį ir su juo susiję taip neatskiriama, kad be jų pagrindinis daiktas negalėtų būti naudojamas pagal paskirtį arba būtų pripažintas nevisaverčiu. Remiantis CK 4.13 straipsnio 2 dalimi, esminės pagrindinio daikto dalys yra pripažintinos antraeiliais daiktais, t. y. tik su pagrindiniais daiktais egzistuojančiais, pagrindiniams daiktams priklausančiais arba kitaip su jais susijusiais daiktais.

Vertinant per įvykį sugadintų buto grindų ir sienų apdailos draudimo apsaugą, atkreiptinas dėmesys į tai, kad draudimo liudijime nėra nustatyta konkrečių objektų, kurie patenka į draudimo apsaugą, tačiau, siekiant įvertinti, ar per įvykį sugadintos grindys bei sienų apdaila buvo apdraustos pagal namų turto draudimo sąlygas, vertintina, ar be sumontuotų grindų ir sienų apdailos buto funkcionavimas būtų įmanomas ir ar nurodytas daiktas pagal savo esmę ir paskirtį yra priskirtinas prie kilnojamojo namų turto (daiktų, kuriuos pareiškėja siekė apdrausti draudimo sutartimi), ar nekilnojamo turto.

CK 4.2 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad kilnojamas daiktas, įeinantis į nekilnojamąjį daiktą ir praradęs savo individualius požymius, yra nekilnojamojo daikto dalis, o to paties straipsnio 5 dalyje reglamentuota, kad kilnojamas daiktas, fiziškai pritvirtintas ar kitaip prijungtas prie nekilnojamojo daikto, taip pat įeinantis į jį, bet nepraradęs savo individualių požymių, nelaikomas nekilnojamojo daikto dalimi.

Kasacinio teismo praktikoje dėl daikto kvalifikavimo antraeiliiu daiktu (priklausiniu) ir jo teisinio ryšio su pagrindiniu daiktu išaiškinta, kad priklausiniu pripažįstamas toks daiktas, kuris yra skirtas tarnauti pagrindiniam daiktui ir yra susijęs su pagrindiniu daiktu bendra ūkine paskirtimi. Konstatuojant teisiškai reikšmingas priklausinio sąsajas su pagrindiniu daiktu yra svarbus ne jų fizinis ryšys (geografinė padėtis, buvimas vieno šalia kito), o funkcinis. Tam, kad pagrindinio daikto ir priklausinio funkcinis ryšys būtų pripažintas teisiškai reikšmingu, jis turi būti nuolatinio pobūdžio ir pasižymėti ne tik kito daikto naudojimu, bet ir nuolatinio tarnavimu pagrindiniam daiktui (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2006 m. rugsėjo 6 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr.3K-3-453/2006).

Lietuvos banko vertinimu, nagrinėjamu atveju galima teigti, kad sugadintos buto grindys bei sienų apdaila pagal savo funkcinę paskirtį buvo nuolat susijusios su pareiškėjai priklausančiu butu, taigi, skirtos tarnauti pagrindiniam daiktui – butui. Lietuvos banko vertinimu, pareiškėjos buto grindys yra įrengtos ir pritaikytos konkrečiam butui, t. y. atitinkamai išpjautos ir sumontuotos pagal pareiškėjos buto matmenis, taip pat ir sienų apdaila yra neatskiriama susijusi su pareiškėjos buto nekilnojamosiomis konstrukcijomis – sienomis. Dėl šios priežasties manytina, kad tiek grindys, tiek sienos pagal ūkinę paskirtį yra susijusios su pagrindiniu daiktu, t. y. pareiškėjos butu. Atsižvelgiant į tai, nėra pagrindo teigti, kad sugadintos buto grindys ar sienų apdaila galėtų būti pripažintinos atskiru namų turto – kilnojamaisiais daiktais, kurie buvo apdrausti pagal šalių sudarytos draudimo sutarties sąlygas.

Apibendrinant Lietuvos banko nustatytas aplinkybes, susijusias su per įvykį sugadinto turto draudimo sąlygomis, svarbu tai, kad per įvykį sugadintas arba sunaikintas turtas (buto grindys ir sienų apdaila) nebuvo apdraustas pagal šalių sudarytą draudimo sutartį, todėl galima daryti išvadą, kad draudiko priimtas sprendimas atsisakyti pareiškėjai išmokėti draudimo išmoką už buto grindims ir sienų apdailai padarytą žalą atitinka tiek teisės aktų, tiek šalių sudarytos draudimo sutarties nuostatas, o pareiškėjos reikalavimas yra atmestinas kaip nepagrįstas.

Remdamasi tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos X. X. reikalavimus.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į

teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Teisės taikymo ir teisėkūros skyriaus
vadovė, pavaduojanti Teisės ir
licencijavimo departamento direktorių

Eglė Lukošienė